

پetroگرافی و برخاستگاه ماسه سنگ‌های سازند شوربجه واقع در (روستای آبگرم)،

شرق محوضه کپه داغ

طیبه گل افشانی^{۱*}، محمد خانه باد^۲، رضا موسوی حرمی^۳، اسداله محبوبی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رسوب شناسی و سنگ شناسی رسوبی، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد،

tayybeh_golafshani@yahoo.com

۲- استادیار، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد، mkhanehbad@um.ac.ir

۳- استاد، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد، harami2004@yahoo.com

۴- استاد، گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه فردوسی مشهد، amahboobi2001@yahoo.com

چکیده:

سازند شوربجه شامل تناوبی از ماسه سنگ، شیل و میان لایه‌های آهکی و دولومیتی است. ماسه سنگ‌های این سازند واقع در روستای آبگرم، شرق محوضه کپه داغ، اغلب از نوع ساب لیت آرنایت، فلدسپاتیک لیت آرنایتو لیت آرنایت و دارای کوارتز، فلدسپات، خرده سنگ (اغلب از نوع چرت)، میکا و کانی‌های سنگین هستند. سیمان ماسه سنگ‌های سازند شوربجه بیشتر از نوع هماتیتی، کربناته (کلسیت و دولومیت) و سیلیسی است. در این مطالعه، برای تشخیص برخاستگاه ماسه سنگ‌های سازند شوربجه از آنالیزهای پتروگرافی استفاده شده است. شواهد پتروگرافی از جمله فراوانی کوارتزهای منوکریستالین با خاموشی مستقیم و گردشدگی خوب، میزان کم پلاژیوکلاز و کانی‌های فرومنیزین، حضور دانه‌های زیرکان و تورمالین گردشده و استفاده از آنالیز مدال ذرات آواری و نمودارهای $(Q_{m61\%} F_7 L_{t32})$ و $(Q_{t75\%} F_7 L_{t18})$ نشان دهنده اشتقاق رسوبات این سازند از بخش‌های کوهزایی چرخه مجدد است. سنگ منشأ این سازند براساس مطالعات پتروگرافی، از سنگ‌های پلوتونیک و دگرگونی است.

واژه‌های کلیدی: آنالیز مودال، برخاستگاه، پتروگرافی، سازند شوربجه، کپه داغ.

مقدمه :

ترکیب سنگ‌های رسوبی آواری متأثر از عواملی چون حمل و نقل، دیاژنز، درجه هوازدگی و ویژگی‌های سنگ منشأ است (McBride, 1985). امروزه با استفاده از روش پتروگرافی می‌توان به مطالعه برخاستگاه رسوبات آواری پی برد. از جمله روش‌های متداول پتروگرافی، می‌توان به مطالعات میکروسکوپی دقیق بر روی دانه‌های کوارتز (Basu et al., 1975)، انواع فلدسپارها (Pittman, 1970)، خرده‌سنگ‌ها (Pettijohn et al., 1987) و کانی‌های سنگین (Morton, 1985) اشاره نمود. موقعیت تکتونیک حوضه رسوبی و منطقه منشأ، عامل اصلی در کنترل ترکیب رسوبات آواری محسوب می‌شود (Dickinson, 1985). در این مطالعه با استفاده از